

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

HAFTALIK
EKONOMİ BÜLTENİ | 03 HAZİRAN
2024

Ekonomide Son Gelişmeler

27 MAYIS | 31 MAYIS

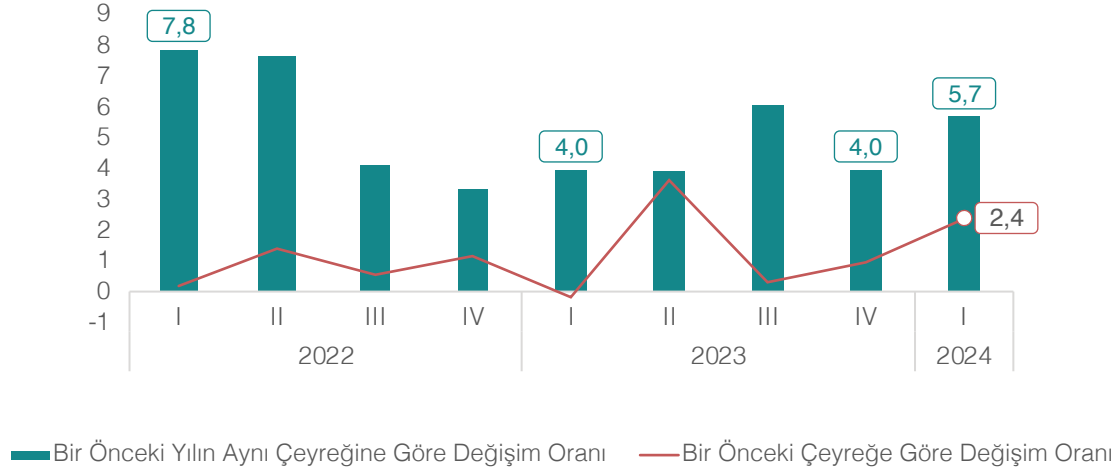
- 3 GAYRİSAFİ YURT İÇİ HASILA
- 8 DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ
- 11 EKONOMİK GÜVEN ENDEKSİ
- 12 REEL KESİM GÜVEN ENDEKSİ
- 13 İKTİSADİ YÖNELİM İSTATİSTİKLERİ
- 14 SEKTÖREL GÜVEN ENDEKSLERİ
- 15 KAPASİTE KULLANIM ORANI
- 16 HİZMET ÜRETİCİ FİYAT ENDEKSİ
- 17 MÜSİAD SAMEKS
- 18 YURT DIŞI YERLEŞİKLERİ PORTFÖY HAREKETLERİ

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

"GSYH Yılın İlk Çeyreğinde %5,7 Arttı"

Mevsim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki çeyreğe göre %2,4 oranında artış kaydetti. GSYH zincirlenmiş hacim endeksi ise bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %5,7 arttı. Böylece 2024 yılının ilk çeyreğinde cari fiyatlarla GSYH 8 trilyon 822 milyar 248 milyon TL oldu.

GSYH Büyüme Oranları (%)

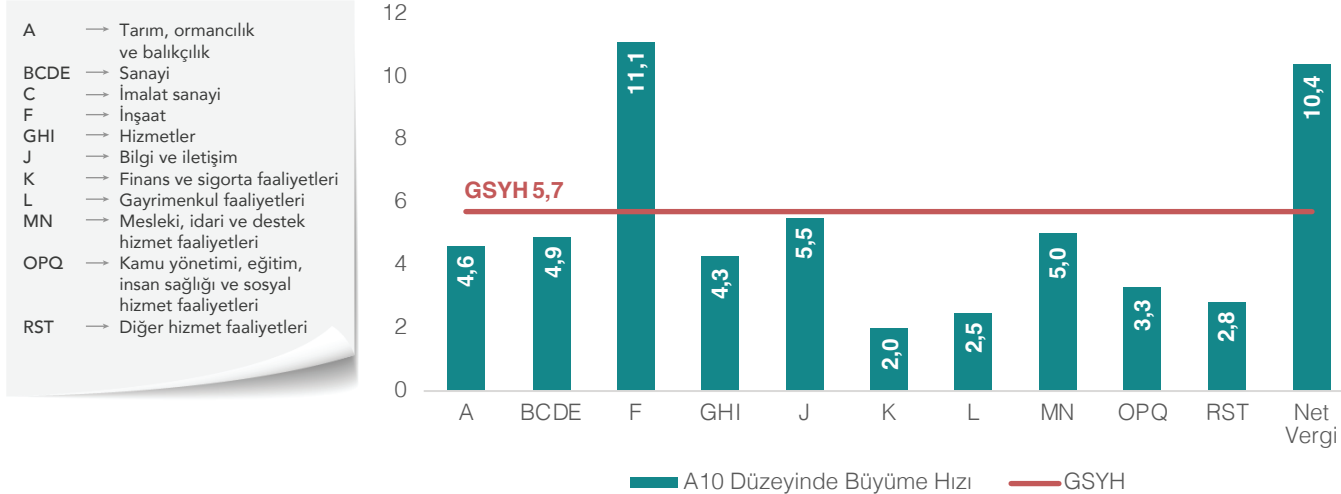

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

“Sanayi Katma Değerinde %4,9 Artış”

2024 yılının ilk çeyreğinde zincirlenmiş hacim endeksi bir önceki yıla göre; inşaatla %11,1, sanayide %4,9, tarımda %4,6, hizmetlerde %4,3 ve finans ve sigorta faaliyetlerinde %2,0 oranlarında arttı.

GSYH İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Büyüme Hızları

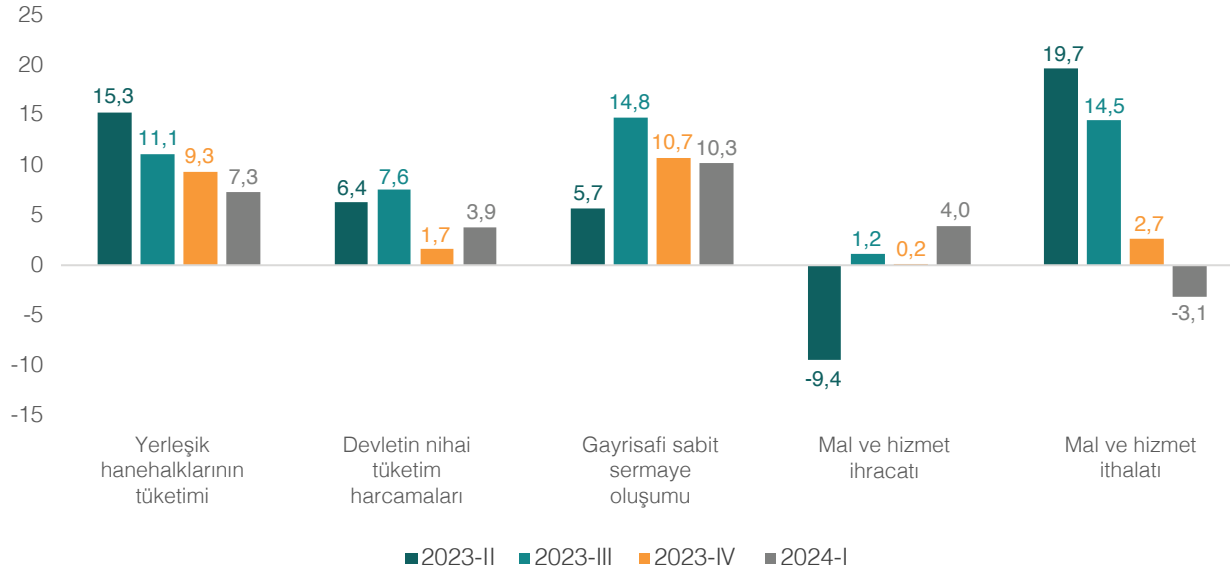
Kaynak: TÜİK

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

“İhracatta Yıllık %4,0 Artış”

2024 yılının ilk çeyreğinde, harcama yöntemiyle GSYH bileşenlerinin büyüme hızları incelendiğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre; hanehalklarının tüketimi %7,3, devletin nihai tüketim harcamaları %3,9 oranlarında artış kaydetti. Mal ve hizmet ihracatı büyüme hızı ilk çeyrekte %4,0 seviyesine ulaşırken ithalat büyüme hızı ise eksi %3,1'e düştü.

Harcama Yöntemiyle GSYH Bileşenlerinin Büyüme Hızları

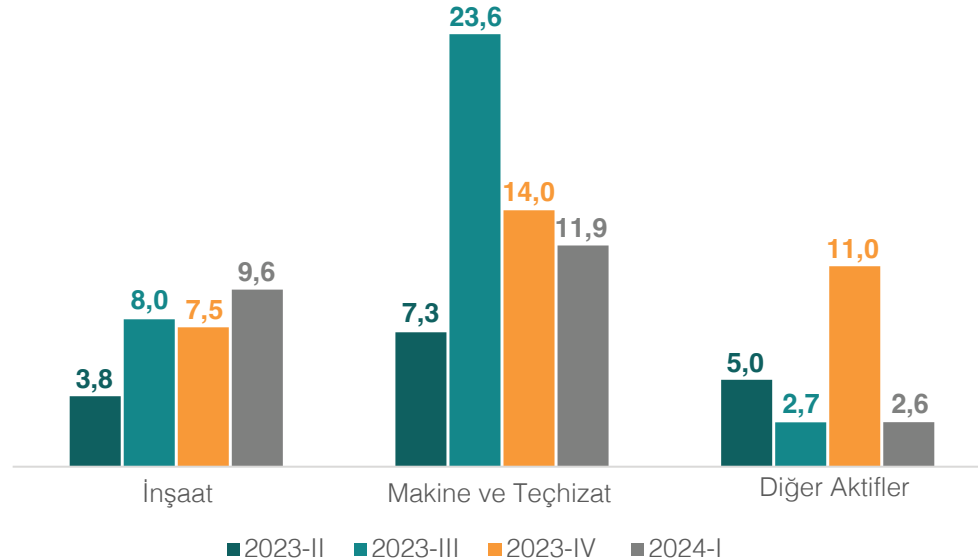

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

“Makine ve Teçhizat Yatırımlarında Yıllık %11,9 Artış”

Gayrisafi sabit sermaye oluşumunda bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %10,3 artış kaydedildi. Gayrisafi sabit sermaye oluşumunun alt kalemlerinde; inşaat 9,6, makine ve teçhizat sınıfında %11,9, inşaat 7,5 ve diğer aktiflerde %2,6 oranında artış gerçekleşti.

Gayrisafi Sabit Sermaye Oluşumu

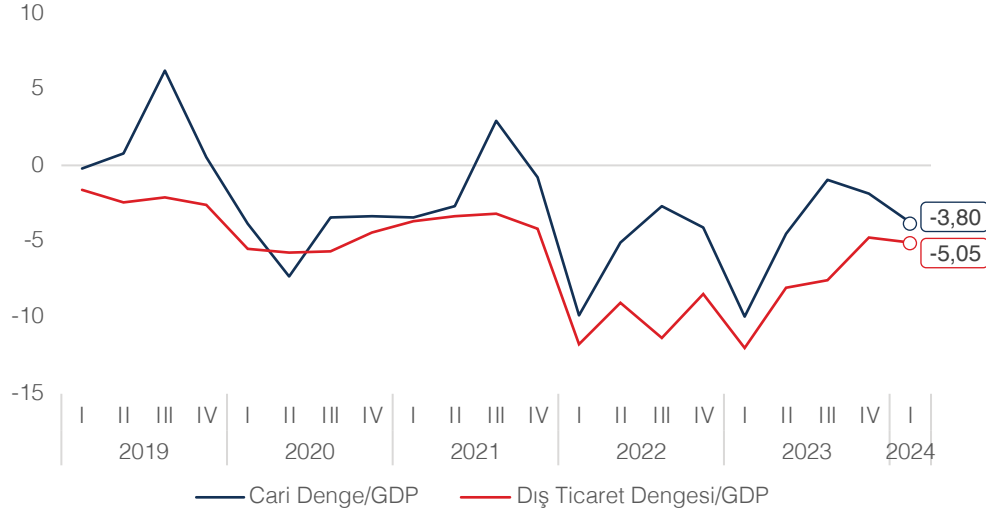
Kaynak: TÜİK

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH)

"İlk Çeyrekte Cari Açığın Milli Gelire Oranı %3,80 Oldu"

2024 yılının ilk çeyreğinde, dış ticaret açığının GSYH'ye oranı %5,05'e gerilerken cari açığın GSYH'ye oranı %3,80 seviyesinde gerçekleşti.

Dış Ticaret ve Cari Dengenin Milli Gelire Oranı (%)

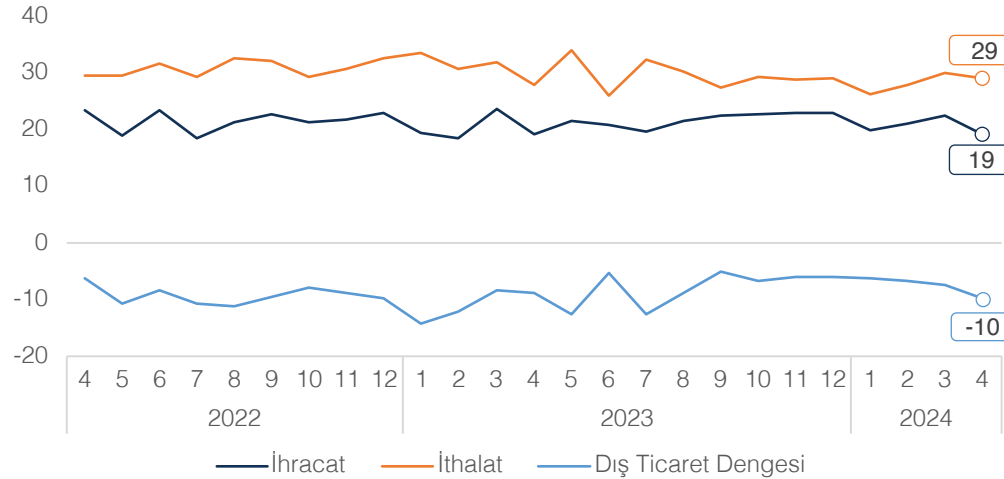
Dış Ticaret İstatistikleri

“Nisan Ayında İhracatta %0,1; İthalatta %4 Artış”

Dış ticaret verilerine göre nisan ayında ihracat, bir önceki yılın aynı ayına göre %0,1 artarak 19 milyar 254 milyon dolar; ithalat %4 artarak 29 milyar 117 milyon dolar oldu. Ocak-Nisan döneminde ihracat bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,7 artarak 82 milyar 839 milyon dolar; ithalat ise %9 oranında azalarak 113 milyar 81 milyon dolar olarak kaydedildi.

Enerji ürünleri ve parasal olmayan altın hariç dış ticaret açığı 5 milyar 62 milyon dolar olurken dış ticaret hacmi %5 azalarak 39 milyar 645 milyon dolar olarak gerçekleşti. Enerji ve altın hariç ihracatın ithalatı karşılama oranı ise mart ayında %91,2 iken nisan ayında %77,4'e geriledi.

Dış Ticaret Nisan Ayı (Milyar \$)

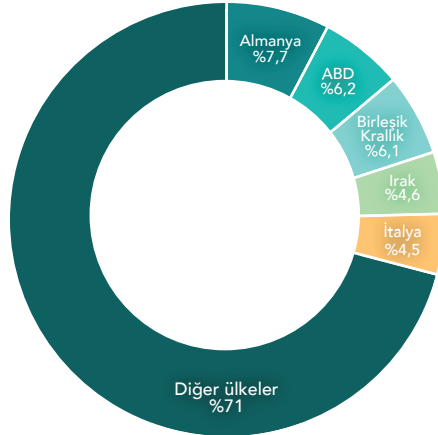
Dış Ticaret İstatistikleri

“Almanya İhracatta, Çin İthalatta İlk Sırada”

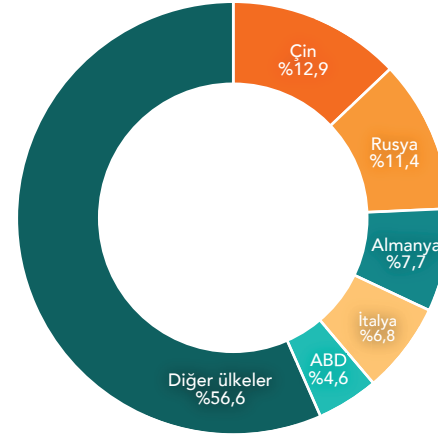
Nisan ayında en çok ihracat gerçekleştirilen ülke 1 milyar 483 milyon dolar ile Almanya oldu. Bu ülkeyi sırasıyla; 1 milyar 186 milyon dolar ile ABD, 1 milyar 170 milyon dolar ile Birleşik Krallık, 876 milyon dolar ile Irak, 861 milyon dolar ile İtalya takip etti. İlk 5 ülkeye yapılan ihracat, toplam ihracatın %29'unu oluşturdu. İthalatta ise ilk sırayı 3 milyar 754 milyon dolar ile Çin aldı. Bu ülkeyi sırasıyla; 3 milyar 327 milyon dolar ile Rusya Federasyonu, 2 milyar 242 milyon dolar ile Almanya, 1 milyar 984 milyon dolar ile İtalya, 1 milyar 331 milyon dolar ile ABD izledi. İlk 5 ülkeden yapılan ithalat, toplam ithalatın %43,4'ünü oluşturdu.

Ocak-Nisan döneminde en çok ihracat yapılan ülkeler Almanya, ABD, Birleşik Krallık, İtalya, Irak şeklinde sıralanırken en çok ithalat yapılan ülkeler ise Rusya, Çin, Almanya, İtalya ve ABD oldu. İlk beş ülkeye yapılan ihracat toplam ihracatın %29,7'sini; ithalat ise toplam ithalatın %44,1'ini oluşturdu.

Ülkelere Göre İhracat, Nisan 2024

Ülkelere Göre İthalat, Nisan 2024

Dış Ticaret İstatistikleri

“Nisan Ayında Dış Ticaret Açığı %12,9 Arttı”

Nisan ayında dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre %12,9 artarak 9 milyar 863 milyon dolar gerçekleşti. İhracatı ithalatı karşılama oranı 2023 yılı nisan ayında %68,8 iken 2024 yılı nisan ayında %66,1 seviyesine geriledi. Ocak-Nisan döneminde dış ticaret açığı %30,5 azalarak 30 milyar 243 milyon dolar olarak kaydedildi.

Nisan döneminde ekonomik faaliyetlere göre ihracata bakıldığında imalat sanayinin payı %94,6, tarım, ormancılık ve balıkçılık sektörünün payı %3,3, madencilik ve taşocakçılığı sektörünün payı ise %1,7 oldu. İlgili ayda geniş ekonomik gruplar sınıflandırmasına göre ithalatta ise ara mallarının payı %69,5, sermaye mallarının payı %13,8 ve tüketim mallarının payı %16,7 olarak gerçekleşti.

Sektörlere Göre Dış Ticaret, Nisan 2024 (Milyon ABD \$)

Sektörler	Nisan			Ocak-Nisan		
	2023	2024	Değişim(%)	2023	2024	Değişim(%)
ISIC Rev.4	Değer	Pay(%)	Değer	Pay(%)	Değer	Pay(%)
Toplam	19.245	100,0	19.254	100,0	80.661	100,0
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	605	3,1	635	3,3	2.868	3,6
Madencilik ve taş ocakçılığı	300	1,6	334	1,7	1.181	1,5
İmalat	18.245	94,8	18.213	94,6	76.197	94,5
Diğer	95	0,5	73	0,4	415	0,5
BEC						
Toplam	27.984	100,0	29.117	100,0	124.200	100,0
Sermaye (yatırım) malları	3.893	13,9	4.019	13,8	15.894	12,8
Ara (ham madde) mallar	20.459	73,1	20.229	69,5	94.397	76
Tüketim malları	3.620	12,9	4.851	16,7	13.808	11,1
Diğerleri	12	0	18	0,1	102	0,1

Kaynak: TÜİK

Ekonomik Güven Endeksi

“Endeks Gerilemeye Devam Ediyor”

Mayıs ayı verilerine göre ekonomik güven endeksi %0,8 oranında azalarak 98,2 değerini aldı. Ekonomik Güven endeksini oluşturan alt endekslerin bir önceki aya göre değişim oranları incelendiğinde hizmet sektörü güven endeksinin sabit kaldığı; reel kesim, perakende ticaret ve inşaat sektörlerinin düşüş kaydettiği görülüyor. Öte yandan ilgili ayda artış gösteren tek alt endeks ise tüketici güven endeksi oldu.

Ekonomik Güven Endeksi, Alt Endeksleri ve Değişim Oranları, Mayıs 2024

	Endeks		Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	
	Nisan	Nisan	Mart	Nisan
Ekonomik Güven Endeksi	99,0	98,2	-1,0	-0,8
Tüketici Güven Endeksi	80,46	80,51	1,4	0,1
Reel Kesim Güven Endeksi	103,5	102,4	0,0	-1,1
Hizmet Sektörü Güven Endeksi	117,1	117,1	-2,8	0,0
Perakende Ticaret Sektörü Güven Endeksi	115,5	111,7	1,9	-3,3
İnşaat Sektörü Güven Endeksi	88,6	88,3	0,0	-0,3

Ekonomik güven endeksi 0-200 aralığında değer alabilmektedir. Ekonomik güven endeksinin 100'den büyük olması genel ekonomik duruma ilişkin iyimserliği, 100'den küçük olması ise genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği göstermektedir.

Endeks değerleri mevsim etkilerinden arındırılmış değerlerdir.
Tüketici güven endeksinde mevsim etkisi bulunmamaktadır.

Kaynak: TÜİK

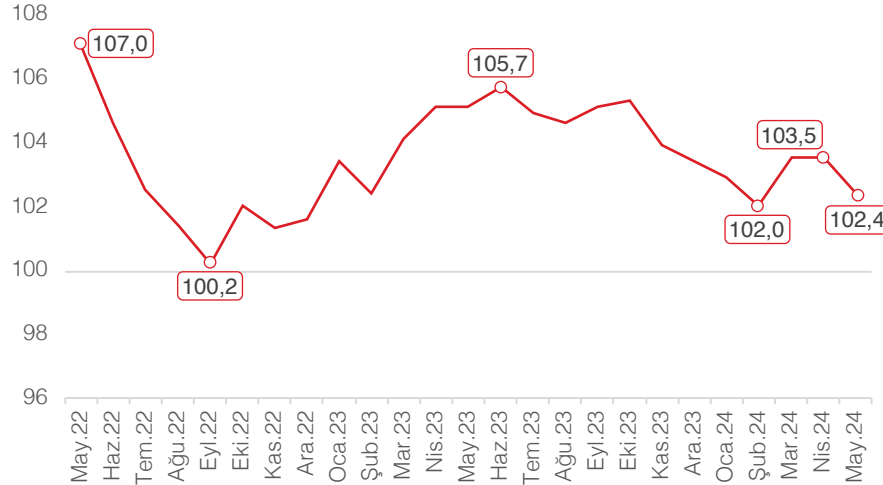
Reel Kesim Güven Endeksi

“Reel Kesim Güveninde Aylık 1,1 Puanlık Düşüş”

Mayıs ayında mevsimsellikten arındırılmış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE-MA), bir önceki aya göre 1,1 puanlık azalış ile 102,4 seviyesine geriledi.

Mevsimsellikten arındırılmamış Reel Kesim Güven Endeksi (RKGE) ise bir önceki aya göre 0,7 puan azalarak 105,4 kaydedildi.

Reel Kesim Güven Endeksi (Mevsim Etkilerinden Arındırılmış, RKGE-MA)

Kaynak: TCMB

Reel kesim güven endeksi ile imalat sanayinde kısa dönemli eğilimler izlenerek ekonomik faaliyetlerin yönünü tahmin edebilmek mümkündür.

RKGE=100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcileri tarafından yapılan değerlendirmelere göre ekonomik faaliyetlere ilişkin istikrarlı görünüm.

RKGE>100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güvenin arttığı (iyimser) görünüm.

RKGE<100: Anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güvenin azaldığı (kötümser) görünüm.

İktisadi Yönelim İstatistikleri

“Yıllık ÜFE Beklentisi 54,6 Seviyesinde”

Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde endeksi artış yönünde etkileyen bileşenlerin genel gidişat ve gelecek üç aydaki toplam istihdama ilişkin değerlendirmeler olduğu görülüyor. Gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, son üç aydaki toplam sipariş miktarı, mevcut mamul mal stoku, sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki üretim hacmi ve mevcut toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler ise endeksi azalış yönünde etkiliyor.

Sonuçlara göre gelecek on iki aylık dönem sonu itibarıyla yıllık ÜFE beklentisi bir önceki aya göre 0,9 puanlık azalış ile yüzde 54,6 seviyesinde gerçekleşti. Ortalama birim maliyetlerde, gelecek üç ayda artış olacağını bekleyenler ile son üç ayda artış olduğunu bildirenler lehine olan seyrin zayıfladığı belirlendi. Benzer şekilde gelecek üç aydaki satış fiyatına ilişkin artış yönlü beklentilerin de zayıfladığı gözleniyor.

İktisadi Yayılım Anketi Sonuçlarına İlişkin Gelişmeler, Mayıs

	Son Üç Ay	Mevcut Durum	Gelecek Üç Ay
Üretim Hacmi	↑ ↓		↓ ↓
Toplam Sipariş Miktarı	↑ ↓	↓ ↑	↓ ↓
İç Piyasa Sipariş Miktarı	↑ ↓	↓ ↓	↓ ↓
İhracat Sipariş Miktarı	↓ ↓	↓ ↑	↓ ↓
Toplam İstihdam			↑ ↓
Ortalama Birim Maliyet Satış Fiyatı	↓ ↑		↓ ↑
Satış Fiyatı			↓ ↑

İktisadi Yönelim Anketi ile üretim girdilerinin maliyetleri ve satış fiyatları hakkında imalat sanayinin beklenti ve gerçekleştirmelerini takip etmek mümkündür.

• Kısa oklar bir önceki aya göre (aylık) değişimleri, uzun oklar ise bir önceki yılın aynı ayına göre olan (yıllık) değişimleri göstermektedir.

• Maliyet ve satış fiyatı değişkenleri dışındaki değişkenlerde lacivert oklar artışı, kırmızı oklar ise azalışı göstermektedir.

Sektörel Güven Endeksleri

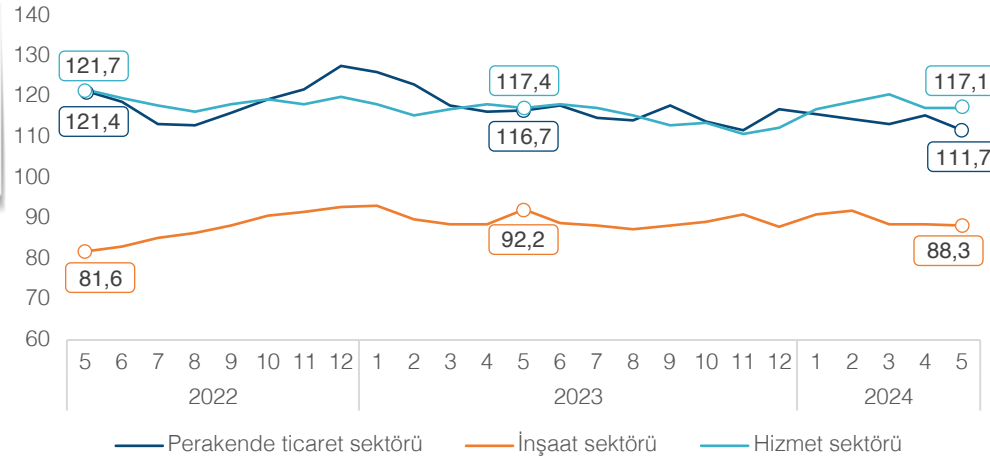
“Perakende Ticaret ve İnşaat Sektörleri Güveninde Azalış”

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi Mayıs ayında bir önceki aya göre hizmet sektöründe aynı seviyede kalırken perakende ticaret sektöründe %3,3, inşaat sektöründe %0,3 oranında azaldı. Endekslerin alt kırılımlarına bakıldığında, hizmet sektöründe gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisinde geçen aya göre %1,6 oranında artış kaydedildi. Son 3 aylık dönemde iş durumu %, son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep ise %0,6 oranında azaldı.

İlgili ayda diğer endeksler içerisinde en düşük değere sahip perakende ticaret sektöründe son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar %7,7 azalırken mevcut mal stok seviyesinde %2,9 artış izlendi. İnşaat sektöründe gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisinde %0,9 azalırken alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyinde %0,4 artış görüldü.

Sektörel Güven Endeksleri

Endeksin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması ise kötümserliğini göstermektedir.

Kaynak: TÜİK

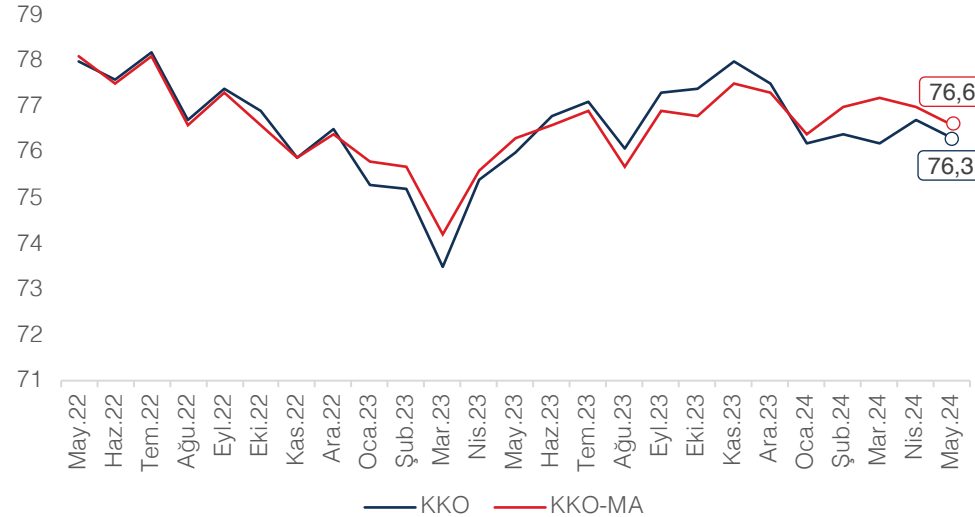
*Mevsimsel etkilerden arındırılmıştır.

Kapasite Kullanım Oranı

“KKO-MA Aylık 0,4 Puan Azaldı”

İmalat sanayisi genelinde mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı (KKO-MA) mayıs ayında bir önceki aya göre 0,4 puan azalarak %76,6 seviyesinde gerçekleşti. Mevsimsel etkilerden arındırılmamış kapasite kullanım oranı ise bir önceki aya göre 0,4 puan azalarak %76,3 kaydedildi.

KKO ve Mevsimsel Etkilerden Arındırılmış KKO (%)

Kaynak: TCMB

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE)

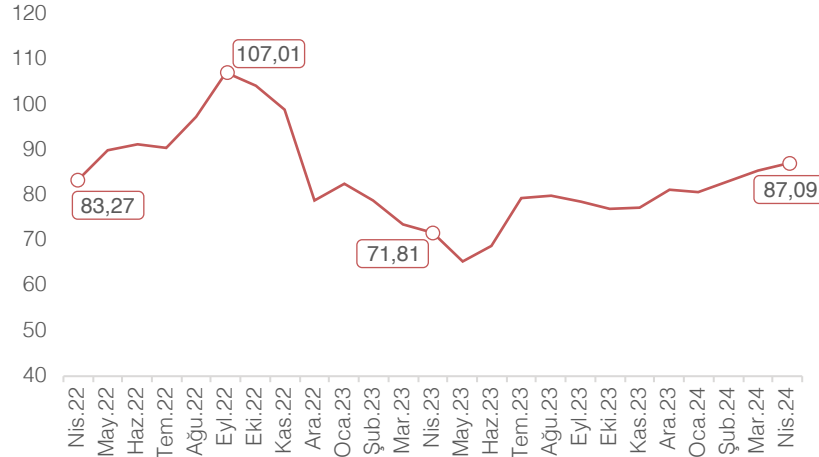
"H-ÜFE Yükselmeye Devam Ediyor"

H-ÜFE 2024 Nisan ayında bir önceki aya göre %4,84; bir önceki yılın aynı ayına göre ise %87,09 oranlarında arttı. On iki aylık ortalamalara göre ise %79,39 oranında artış yaşandı. Bir önceki yılın aynı ayına göre ulaştırma ve depolama hizmetlerinde %82,10 konaklama ve yiyecek hizmetlerinde %88,82, bilgi ve iletişim hizmetlerinde %89,24, gayrimenkul hizmetlerinde %72,96, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetlerde %101,91, idari ve destek hizmetlerde ise %94,39 oranlarında artış gerçekleşti.

Yıllık H-ÜFE'ye göre 11 alt sektör daha düşük, 16 alt sektör daha yüksek değişim gösterirken aylık H-ÜFE'ye göre 17 alt sektör daha düşük, 10 alt sektör daha yüksek değişim gösterdi.

H-ÜFE Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Yıllık Değişim Oranı (%), Mart 2024

Hizmet Üretici Fiyat Endeksi (H-ÜFE), ülke ekonomisinde üretimi yapılan hizmetlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişimlerini ölçen fiyat endeksidir.

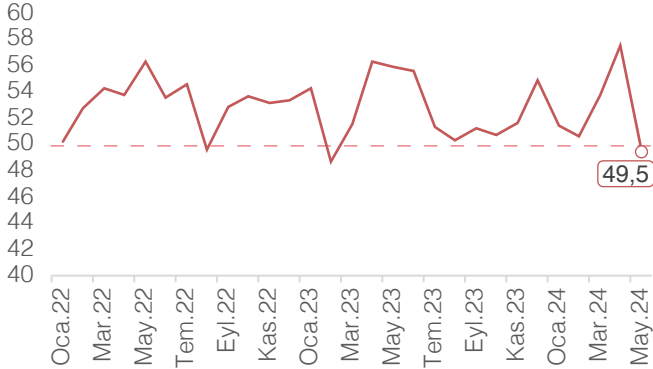

MÜSİAD SAMEKS

“SAMEKS, Referans Değer Üzerindeki Yükselişini Sürdürüyor”

Mayıs ayında mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış SAMEKS Bileşik Endeksi, bir önceki aya göre 7,6 puan düşerek 49,5 değerini aldı. Hizmet Sektörü SAMEKS Endeksi ise önceki aya göre 8,3 puan azalarak 49,8 seviyesinde gerçekleşirken Sanayi Sektörü SAMEKS Endeksi önceki aya göre 9,8 puan gerileyerek 49,6 oldu.

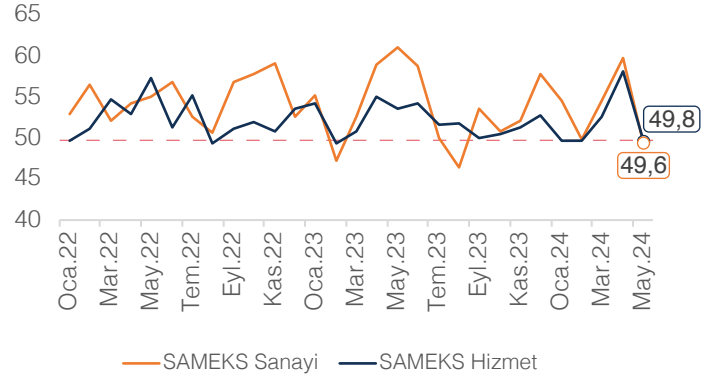
SAMEKS Bileşik Endeksi

SAMEKS verilerinden hareketle hem imalat sanayinin hem de hizmetler sektörünün yönü önceden görülebilir.

Kaynak: MÜSİAD

SAMEKS Sanayi ve Hizmet Endeksleri

Kaynak: MÜSİAD

Yurt Dışı Yerleşikleri Portföy Hareketleri

“Yurt Dışı Yerleşiklerinden 1.570,3 Milyon Dolar DİBS Alımı”

17-24 Mayıs haftasında yurt dışı yerleşik yatırımcılar, reel olarak 27,9 milyon dolar hisse senedi satışı, 1.570,3 milyon dolar Devlet İç Borçlanma Senedi (DİBS) alımı ve 10,7 milyon dolar Özel Sektör Tahvil alımı gerçekleştirdi. Böylelikle yurt dışı yerleşik yatırımcılar geçtiğimiz son üç haftada toplamda 5.741,9 milyon DİBS alımı ve 71,5 milyon dolar ise özel tahvil alımı yapmış oldu.

A. Stok

24.05.2024

17.05.2024

10.05.2024

3.05.2024

26.04.2024

Piyasa Değeri

Hisse Senetleri	42.319,2	41.455,7	40.382,7	39.536,3	37.717,4
DİBS (Kesin Alım)	9.857,8	8.191,1	6.796,0	3.927,3	3.114,6
DİBS (Ters Repo)	2.095,8	2.039,9	1.695,0	1.668,0	1.630,3
DİBS (Teminat)	2.779,0	2.495,5	2.423,1	2.422,3	2.391,2
Şirket Borçlanma Senetleri	283,7	272,9	229,6	211,0	158,1

B. Net Değişim

Piyasa Fiyatı ve Kur Hareketlerinden Arındırılmış

Hisse Senetleri	-27,8	-232,7	84,7	310,6	-154,6
DİBS (Kesin Alım)	1.570,30	1.339,00	2.832,60	761,1	603,5
DİBS (Ters Repo)	46,2	339,2	19,2	25,9	-154,3
DİBS (Teminat)	311,0	31,0	0,0	24,9	718,8
Şirket Borçlanma Senetleri	10,7	43,2	17,6	52,1	-4,0

Kaynak: TCMB

iTOSAM

İSTANBUL TİCARET ODASI
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Tasarım ve Hazırlık | Stratejik Araştırmalar Merkezi

itosamkurumsal

www.itosam.org.tr